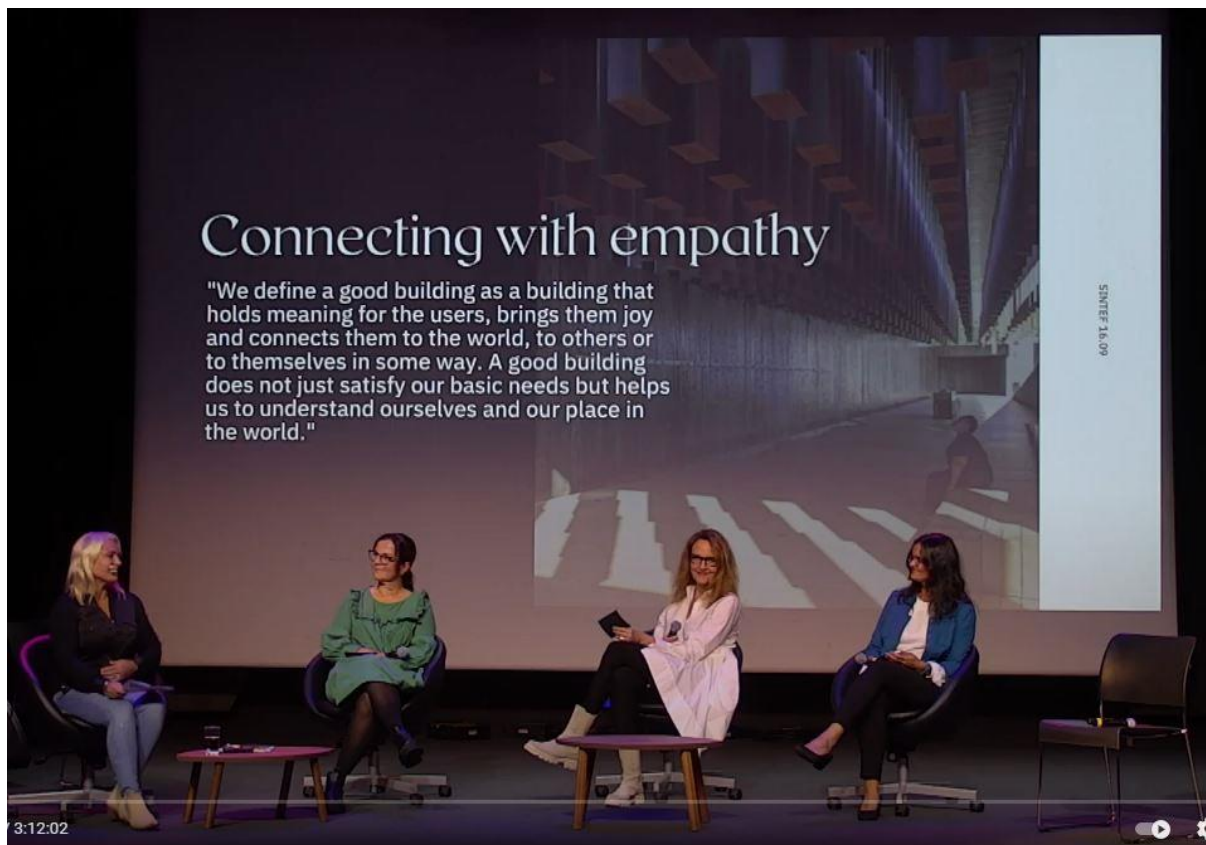


Årsrapport 2021

Geminisenteret HelsA - Helsefremmende arkitektur og omgivelser



Kick off HelsA på Rockheim 16. September 2021. Operativ ledelse med dagens facilitator Ruth Marie Donovan/Piece by Piece. Hele arrangementet ble streamet og kan sees på YouTube: <https://youtu.be/qJ3114mop1E> Foto: Gunnar Sand/ SINTEF

Om Geminisenteret HelsA

Geminisenteret HelsA ble utnevnt i mai 2019 og er et flerfaglig forskningsmiljø med partnere fra NTNU Fakultet for arkitektur og design, NTNU Samfunnsforskning og SINTEF.

Geminisenteret for helsefremmende arkitektur og omgivelser (HelsA) har som visjon å utvikle et internasjonalt fremragende senter hvor kunnskap, utdanning og forskning samlet bidrar til en samfunnsutvikling der fokus på fysiske rammer for en god folkehelse utgjør en naturlig del av det å skape et bedre samfunn. HelsA skapes i hverdagen i form av møter mellom mennesker, gjennom fysisk bevegelse, sanselige opplevelser og aktiviteter som gir livskvalitet, og påvirkes av andre faktorer enn de som skapes i helsesektoren. De fysiske omgivelsene anses som viktige bidragsyttere til det store «folkehelsepregestykket», men helseeffekten har fått lite oppmerksomhet.

Under denne visjonen har Geminisenteret HelsA som formål å

- styrke forskningsfronten
- styrke undervisning og rekruttering
- være kontaktpunkt og plattform
- premissleverandør og bidra til politikktutforming
- være en synlig samfunnsdebbattant
- sørge for strategisk forankring i linjeorganisasjonene

1. RAPPORTERING 2021

1.1 Sammendrag av siste års viktigste resultater

HelsA har hatt nok et spesielt år i tråd med nasjonale føringer for smittevern. Det har likevel vært stor aktivitet og tilfang av interessante prosjekter. Ledelsen har hatt møter hver 14. dag gjennom hele året, de fleste digitale, men også fysiske møter når smittesituasjonen har tillatt dette. Det har vært avholdt 2 styremøter i 2021 + ett årsmøte der også Geminikoordinator Gunnar Sand var til stede.

Basert på Geminisenterets strategi, har vi en rekke ulike aktiviteter i gang. Det som definerer senterets prosjekter er at de er:

- Innenfor HelsAs visjon og formål (alle eller enkelte)
- Initiert eller i gjennomføring av minst 2 av ledelsesorganisasjonene og/eller ledelsen og én eller flere av samarbeidspartnerne i referansegruppen

Nedenfor er opplistet de viktigste resultatene gjennom prosjekter, publikasjoner og andre felles aktiviteter der samarbeidet gjennom Geminisenteret HelsA har spilt en vesentlig rolle.

Tematiske forskningsprosjekter i arbeid i 2021-

Oppdragsgiver	Tema	Partnere	Ansvar	Øk. ramme	Tidsplan
NFR-IPO	Morgendagens skoler. Et samspill mellom arkitektur, pedagogikk og læring	Tromsø Bergen Trondheim Nordre Follo NTNU ped og livslang læring NTNU AD-fak/IAP, SINTEF Community	SINTEF Community v/ Solvår Wågø	8 mill; derav 6 mill fra NFR og 2 mill i egeninnsats fra 4 kommuner	2020 og ut 2023 4 år
NFR-Forkommune	BOPILOT, Kommunen som pådriver for alternative boligløsninger	Trondheim, Bergen NTNU AD-fak, SINTEF Community, NAL og Husbanken	NTNU AD-fakultetet v/ Eli Støa	9,4 mill	Sept 2018- juni 2022
NTNU Helse	Nudging walking as physical active mobility through Urban planning and design. 1x PhD forskning	TRD kommune, Ruter Oslo, Københavns Kommune, MOVIA CPH Statens Vegvesen i Samarbeid med NTNU AD, Psykologi, Sosiologi	NTNU AD-fak, inst. for arkitektur og planlegging v/ Helge Hillnhütter	3,8 mill	Aug 2021- aug 2024
	Increasing social interaction through tactical inventions 1x PhD forskning	TRD kommune, Ruter Oslo, Københavns Kommune, MOVIA CPH Statens Vegvesen i Samarbeid med NTNU AD, Psykologi, Sosiologi	NTNU AD-fak, inst. for arkitektur og planlegging v/ Helge Hillnhütter	3,8 mill	Aug 2021- aug 2025

Ferdigstilte forskningsprosjekter på tvers i 2021 med link til leveranse/rapport/publikasjon

Oppdragsgiver	Tema	Partnere	Ansvar	Øk. ramme	Tidsramme
Husbanken	Nytt botilbud for personer med alvorlige ROP-lidelser og voldsadferd http://kortlink.dk/samforsk/2ehfd	NTNU Samfunnsforskning, SINTEF Community, Trondheim kommune	NTNU Samfunnsforskning v/ Melina Røe, SINTEF Community	900 000	2021 1 år
Husbanken	Kollektive Boformer – Et svar på noen av dagens samfunnsutfordringer? http://kortlink.dk/sintefbok/2ehfe	SINTEF Community, Husbanken Nord avd Hammerfest, Tromsø kommune, NTNU AD-fakultetet (Bopilot)	Sintef Community v/ Solvår Wågø	600 000	2020-2021 1,5 år

Rådgivningsoppdrag for kommuner (parallelloppdrag og tilbud)

Oppdragsgiver	Tema	Partnere	Tidsramme
Husbanken/ Senja kommune	Finnsnes bolig- og læringsssenter. Mulighetsstudie/transformasjon av gammel skole til et bo- og læringsssenter med aktivitets- og kulturtilbud, flyktningetjeneste samt boliger	Senja kommune, Bylivssenteret, Fjellknatt Arkitektstudio AS, SINTEF C v /Solvår Wågø	1 år 2021-2022

Andre publikasjoner og mediebidrag

Vi har arbeidet med formidling på ulike nivåer knyttet til både avsluttede og pågående prosjekter.

Publikasjon	Tittel	Forfatter(e)/Bidragsyttere
Proceedings 2019 Utgivelse på SINTEF Bok november 2021 (nivå 1)	ARCH19 – Proceedings from the 4th Conference on Architecture Research Care & Health http://kortlink.dk/sintefbok/2ehff	Johan van der Zwart (ed.), Siri Merethe Bakken (ed.), Geir Karsten Hansen (ed.), Eli Støa (ed.), Solvår Wågø (ed.)
ARCH19 – Introduksjon	<i>Why our physical environment is key to our health and well-being</i> http://kortlink.dk/sintefbok/2ehff	Solvår Wågø (SINTEF Community) og Siri Bakken (NTNU AD fak)
Bergensavisen Dato: 26.10.2021	Intervju i forbindelse med etablering av botilbud for personer med rus og psykiske lidelser i Bergen	Melina Røe (NTNU Samforsk)
“Vi skaper rommet” (Møte-/Foredragsserie) i regi av Trondheim kommune Presentasjon “Morgendagens skoler» 21.01.2021	Morgendagens skoler	Ellen Saur, NTNU IPLL, Trondheim kommune Solvår Wågø, SINTEF Community
DOGA, paneldebatt/ Arkitektnytt (nettavisen) Dato: 13.11.2021	Tidligfase, presentasjon av Verdal bo- og behandlingssenter, Verdal kommune	Siri Bakken (NTNU AD/Oslo Works)
16 mediebidrag i ulike fag- og populærvitenskapelige seminarer, tidsskrift og aviser; reg i Cristin: https://bit.ly/324rz5g	Kollektive boformer	Solvår Wågø, SINTEF Community
NAPHA forskningskonferanse 5.mars 2021 (Foredrag) https://www.napha.no/content/24861/-bolig-er-mer-enn-tak-over-hodet 3 mediebidrag Rus&Samfunn.no, Erfaringskompetanse.no og Gemini.no reg i Cristin: https://bit.ly/324rz5g	Bokvalitet og verdighet for personer med ROP-lidelser Etablering av botilbud for personer med ROP-lidelser (ROP: rus- og psykiatri)	Solvår Wågø, SINTEF Community

Søknader sendt

En kontinuerlig aktivitet gjennom året har vært å respondere på utlysinger relevant for senterets forskningsinteresser.

Oppdragsgiver	Tema	Partnere	Ansvar	Øk. ramme	Tidsramme
NFR- KSP Samarbeid, tema Helse.	Building Young Health. The impact of health promoting planning on young people's well-being and health	FoU: NTNU HUNT forskningssenter, NTNU AD-fak/IAP, SINTEF Community Egeninnsats: Trøndelag fylkeskommune, Verdal, Oppdal, Trondheim kommuner og DogA.	SINTEF Community v/ Solvår Wågø	10 MNOK	2022-2026 4 år Status: Sendt 09.02.2022
Husbanken	Etablering av Dagnys hus Tromsø_Bo- og krisesenter for voldsutsatte kvinner i aktiv rus. Følgeforskning	SINTEF Community, NTNU samfunnsforskning, Tromsø kommune	SINTEF Community v/ Solvår Wågø	1 050 000 NOK	2022-2023 (2 år) Status: sendt 15.02.22

Politikkutforming, deltakelse i arrangementer og innspill til utlysinger

Deltakelse i referansegrupper:

I samarbeid med Deloitte og Nordic Office of Architecture gjennomføres et oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet for å undersøke betydningen av fysiske omgivelser ved utformingen av institusjonsbygg i barnevernet.

Innspill til utlysinger:

Vi har gitt innspill til EU's Horizon Europe Health Cluster work program 2023-2024 via NTNU/AD.

Deltakelse i arrangementer:

For å sikre relevans og å holde oss oppdatert, deltok ledelsen med alle 3 deltakere på Folkehelsekonferansen som ble avholdt i Trondheim 28. og 29. oktober 2021.

Invitere senteret inn i møter med relevante aktører

Som del av arbeidet med å synliggjøre HelsA har senteret tatt initiativ mot noen relevante aktører og invitert seg inn i møter med dem, for eksempel Bylivssenteret i NAL. Formålet har vært å gjøre senteret kjent overfor potensielle samarbeidspartnere, og vise fram hvilke muligheter som ligger i å utnytte tverrfaglig tyngde innenfor senteret opp mot interessante forskningsområder.

Pandemien har i noen grad vært en begrensende faktor for denne aktiviteten.

Benytte referansegruppa for HelsA

Det er etablert en referansegruppe for HelsA bestående av Trondheim, Tromsø, Bærum og Verdal kommuner, samt Arkitektbedriftene, DogA og NAL Bylivssenteret. Disse har vært benyttet aktivt både vårt arrangement HelsA kick-off og også som sparringspartnere ift videre planlegging av aktiviteter. Vi har også ulike prosjekter med referansekommunene.

Workshop (Kick-off) den 16.09.21. - oppstartseminar for arbeidsgruppa og referansegruppa

HelsA kickoff KOM NÆRMERE SNART TAR VI BYEN, UTEROMMENE OG SAMHANDLINGEN TILBAKE! Rockheim 16.09.2021 13:00-16:00 Fysisk og digitalt PROGRAM	
KUNSTNERISK INTRO	
ÅPNING Hvilket potensiale har det spontane møtet – og hvordan legger vi til rette for det? Hva er HelsAs ambisjon?	RUTH MARIE DONOVAN Piece By Piece Solvrå Wågø Sinter Community Siri Bakken NTNU - AD Melina Røe NTNU Samfunnsforskning
MOBILITET TIL FOTS Hvilket potensial utgjør det å gå – og påvirker omgivelsene oss når vi beveger oss?	HELGE HILLNÖTTER NTNU Fakultet for arkitektur og design (AD)
INTERAKSJONSPÅSKUDD Hvordan oppstår gode møter mellom mennesker – og hva skal til for at vi tar og oppnår kontakt?	AKSEL TJORA NTNU Institutt for sosiologi og statsvitenskap (ISS)
PAUSE - OMRIGG - INSPIRASJON	
SAMTALE 1 • Arkitektur skaper verdi • Arkitektur skaper ending	RUTH MARIE DONOVAN Aksel Tjora NTNU - ISS Gro Rødne NTNU - AD Helge Hillnötter NTNU - AD Steffen Wellinger NTNU - AD Janeche B. Borander Arkitektbedriftene i Norge
PAUSE - OMRIGG - INSPIRASJON	
HVA MENER VI MED INKLUDERENDE OMGIVELSER? Mangfold som premis for utvikling av gode nabolag og godt nærmiljø	BERIT BERG NTNU Samfunnsforskning
MØTE MELLOM MENNESKER – FOLKEHELSE Hvordan påvirker møter mellom mennesker folkehelsen? Erfaringer fra HUNT	STEINAR KROKSTAD NTNU / HUNT forskingssenter
PAUSE - OMRIGG - INSPIRASJON	
SAMTALE 2 Hvordan kan kommunene tilrettelegge for de gode møtene mellom mennesker?	RUTH MARIE DONOVAN Karin Høyland Sinter Community Anne Kari Haugdal Verdal kommune Jannike Hovland Bærum kommune Steinar Krokstad NTNU / HUNT Berit Berg NTNU Samfunnsforskning
FAGLIG OPPSUMMERING	INGERID HELSING ALMAAS DOGA Design og arkitektur i Norge
AVSLUTNING	
SOSIALT - MUSIKK - SERVERING 16:00-18:00	

Det ble den 16.09.21 arrangert et halvdagsseminar for våre samarbeidspartnere og andre interesserte på Rockheim i Trondheim. Alle våre samarbeidspartnere var invitert og noen deltok også i paneldebatten.

Temaet var knyttet til gjenåpning av samfunnet og hvordan vi kan tilrettelegge for gode møter i våre fysiske omgivelser med følgende delspørsmål:

- Mobilitet til fots, hvilket potensial utgjør det å gå – og hvordan påvirker omgivelsene oss når vi beveger oss til fots? Innledning og samtaler knyttet til arkitektur som skaper verdi og skaper ending.
- Hva mener vi med inkluderende omgivelser? Mangfold som premis for utvikling av gode nabolag og godt nærmiljø. Innledning og samtaler knyttet til hvordan kommunene kan tilrettelegge for de gode møtene mellom mennesker.

Årsrapport 2021 og plan 2022_28022022

For å bistå fasiliteringen, hadde ledelsen engasjert Piece by piece ved Ruth Donovan. Seminaret ble avrundet med servering og samtaler rundt bordene i restauranten i Rockheim. Vi fikk veldig gode tilbakemeldinger på seminaret og også gode innspill til temaer og organisering av et neste seminar. Arrangementet trakk ca 60 deltakere fysisk, ca 50 på stream og har pr. 31.12.21 ca 300 avspillinger på Youtube: <https://youtu.be/qJ31I4mop1E>

I tillegg av relevans:

Vi har i fellesskap levert flere tilbud og søknader, men vi tar her kun med de der vi har fått tilslag eller initiativ vi har på gang:

- Lydutjevningssanlegg i skoler. Tidlige erfaringer fra Oslo (Oslo bygg, NTNU Samforsk og NTNU)

1.2 Vurdering av måloppnåelse i forhold til ambisjonene

Framdrift i forhold til senterets ambisjoner

Senteret ble opprettet i mai 2019. Senterets ambisjoner for 2021 har vært å fortsette arbeidet med å fremme senteret på ulike arenaer og opp mot relevante og potensielle oppdragsgivere. I tillegg har arbeidet konsentrert seg om å benytte kunnskap og kompetanse i senterets referansegruppe ved utarbeidelse av søknader og tilbud.

En viktig ambisjon med HelsA er å være en tydelig stemme som målbærer effektene av arkitektur og omgivelser som folkehelsefremmende, og det å løfte fram og bidra til mer kunnskap om dette fagfeltet.

Vi synes vi har hatt et brukbart år med tanke på de smittemessige utfordringene vi har hatt og de begrensingene dette har gitt på ulike arenaer. En av våre viktigste aktiviteter der samarbeidet har spilt en vesentlig rolle, har vært gjennomføring av Kick-off-seminar på Rockheim den 16.09. der det i tillegg til faglig formidling, ble satt agenda for samarbeid med senterets partnere og videre formidlingsvirksomhet.

Kartleggingen av samfunnsbehovet for vår forskning og målrettede søknader og initiativ på tvers i HelsA må vi satse på at vi får til mer av i 2022.

Framdriftsplan for aktiviteter i 2022:

Fram mot sommeren vil operativ ledelse ha korte møter annenhver mandag (hver 14. dag), samt evt ett litt lengre arbeidsmøte hver måned. Vi ønsker å kalle inn styret til faste møter 2 ganger/år. I tillegg er det naturlig å inkludere styret i planleggingen av seminarer og deltakelse på møter med potensielle samarbeidspartnere og oppdragsgivere, for å vise fram vår tverrfaglige tyngde innenfor senteret opp mot interessante forskningsområder. Referansegruppa vil inviteres til seminarer og ellers kobles inn i arbeidet med søknader.

Planlagte aktiviteter 2022	jan /feb	mar/apr	mai/jun	jul/aug	sep/okt	nov/des
Møter operativ ledelse	****	****	****	****	****	****
Oppdatere langtidspan (2022-2023)	●	—				
Faglig HelsA-seminar					●	
Møter med relevante aktører	—	—	—	—	—	—
Møter med referansegruppa		●			●	
Møter med styret for HelsA	●			●		
Deltakelse Arendalsuka				●		
Møte koordinator for Geminisentrene	●					
Søknader og tilbud	—	—	—	—	—	—

1.3 Oversikt over involverte medarbeidere

Senterstruktur for Geminisenteret HelsA

- o Styret (forskningssjef/instituttleder fra involverte parter)
- o Operativ ledelse (en representant fra de tre partene)
- o Arbeidsgruppe (medarbeidere fra de tre partene; SINTEF, NTNU AD-fakultetet og NTNU Samfunnsforskning)
- o Referansegruppe (kommuner og relevante aktører)

Styret	SINTEF Community Jonas Holme	SINTEF Digital (Helse) Øystein Risa	NTNU Fakultet for arkitektur og design (Arkitektur og planlegging) Lise Linge	NTNU Samfunnsforskning (Mangfold og inkludering) Berit Berg			
Operativ ledelse	SINTEF /SINTEF Community (Arkitektur, byggematerialer og konstruksjoner (ABK)) Solvår Wågø		NTNU Fakultet for arkitektur og design (IAP) Siri Bakken	NTNU Samfunnsforskning (Mangfold og inkludering) Melina Røe			
Arbeidsgruppe	SINTEF Community Karin Høyland (ABK) Karine Denizou (ABK) Judith Thomsen (ABK) Lars Arne Bø (ABK) Daniela Bær (ABK) Jenny E. Gorontonaki (ABK) Morten Hatling (ABK) Marianne Skaar (ABK) Lillian Sve Rokseth (ABK)	SINTEF Digital Jenny M. Bergschöld (Helse) Marian Ådnanes (Helse) Lisbeth Grut (Helse) Jorid Kalseth (Helse) Line Melby (Helse) Trond Halvorsen (Teknologi ledelse)	NTNU Fakultet for arkitektur og design (IAP) Eli Støa Geir Hansen Helge Hillnhütter Steffen Wellinger	NTNU Samfunnsforskning (Mangfold og inkludering) Stina Svendsen Stian Thoresen Kurt Elvegård Rebekka Bruteig			
Referansegruppe	Trondheim kommune Ingrid Risan Fride Dahl	Verdal kommune Anne Kari Haugdal Einar Olav Larsen	Bærum kommune Jannike Hovland	Tromsø kommune Mette Mohag Magne Amundsen Heidi Rønne	NAL/ Bylivsenteret Lise Larstuvold	DogA Ingerid Helsing Almaas Tor Inge Hjemdal	Arkitektbedriftene Janeche Bull Borander Egil Skavang

Over ser vi et organisasjonskart for HelsA. Referansegruppa består av 4 kommuner og 3 faginstusjoner på feltet.

1.4 Regnskap for året 2021

Inngående 2021	
Overskudd overført fra 2020	93 750,43
Årlig støttebeløp 2021	100 000,00
Tilgjengelig 2021	193 750,43
Utllegg 2021	
Utllegg 2021 (se under)	132 617,76
Differanse overføringer fratrukket utlegg - overføres 2022	61 132,67

Dato	Oppgave	Oppgavetekst	Tekst	Kostpris, reg.	Medarb.	Medarbeidernavn	Leverandørnavn
12.03.2021	7790	Annen kostnad	Learningspaces*	6 446,70	556081	Wågo Solvår Irene	Learningspaces
18.05.2021	6860	Møter, kurs	Solvår Irene Wågo*Webinar- Inkluderende arktiske byrom	275,00			Wågo Solvår Irene
21.09.2021	6800	Kontorrekvisita	Solvår Irene Wågo*	119,20			Wågo Solvår Irene
24.09.2021	6100	Frakt og transport av varer	Solvår Irene Wågo*Frakt rollup HelsA m drosje fra HR7 til Rockheim og servering lunch Rockheim	228,80			Wågo Solvår Irene
24.09.2021	7350	Representasjon, fradragsberettiget	Solvår Irene Wågo*Kaffe og vaffel tll 3 inviterte deltakere HelsA Rockheim	174,00			Wågo Solvår Irene
01.10.2021	7141	Reisekostnader NORGE	Reiserregning 81915 Oslo-Tro 2021-09-16 Karine Denizou	120,15	201400	Denizou Karine	
01.10.2021	7141	Reisekostnader NORGE	Reiserregning 81915 Oslo-Tro 2021-09-16 Karine Denizou	1 749,08	201400	Denizou Karine	
01.10.2021	7141	Reisekostnader NORGE	Reiserregning 81915 Oslo-Tro 2021-09-16 Karine Denizou	496,83	201400	Denizou Karine	
07.10.2021	5991	Arrangementskostnader	Ytterkant Catering AS*Kickoff HelsA Rockheim 16 sept 2021. Se rapport deltakere vedlagt	25 848,00			Ytterkant Catering AS
11.10.2021	7141	Reisekostnader NORGE	Stiftelsen Norsk Form*Reiseutgifter Ingerid Helsing Almaas kick off HelsA	2 945,00			Stiftelsen Norsk Form
14.10.2021	6860	Møter, kurs	DIN KONFERANSEPARTNER AS*	4 890,00			DIN KONFERANSEPARTNER AS
14.10.2021	5991	Arrangementskostnader	PETTER DALANE MUSIKK*	3 000,00			PETTER DALANE MUSIKK
14.10.2021	6860	Møter, kurs	DIN KONFERANSEPARTNER AS*	4 200,00			DIN KONFERANSEPARTNER AS
14.10.2021	6860	Møter, kurs	DIN KONFERANSEPARTNER AS*	4 890,00			DIN KONFERANSEPARTNER AS
20.10.2021	6790	Annen fremmed tjeneste	NOAH123*Kunstnerisk pauseinnslag	7 000,00			NOAH123
20.10.2021	6790	Annen fremmed tjeneste	Aksel Tjora*Honorar innlegg HelsA kick off	12 035,00			Aksel Tjora
12.11.2021	6790	Annen fremmed tjeneste	Hillnhütter*Foredrag kickoff 16.sept2021	6 000,00			Hillnhütter
22.11.2021	6790	Annen fremmed tjeneste	Smart innovasjon Ruth Marie*	40 000,00			Smart innovasjon Ruth Marie
29.11.2021	6300	Leie lokaler	Museene i Sør-Trøndelag AS*	12 200,00			Museene i Sør-Trøndelag AS
				132 617,76			

Timer til ledelse av senteret dekkes av den enkelte deltakerinstitusjons egne midler.

Årsrapport 2021 og plan 2022_28022022

Med vennlig hilsen
Styret i HelsA

For SINTEF Community

Jonas Holme
(sign)

Sted og dato

For NTNU AD-fakultetet

Lise Linge
(sign)

Sted og dato

For NTNU Samfunnsforskning

Berit Berg
(sign)

Sted og dato

For SINTEF Digital

Line Melby
(sign)

Sted og dato

Signatur: *Lise Linge*
Lise Linge (28. Feb. 2022 17:25 GMT+1)

E-post: lise.linge@ntnu.no

Signatur: 

E-post: jonas.holme@sintef.no

Signatur: *Berit Berg*
Berit Berg (1. Mar. 2022 09:57 GMT+1)

E-post: berit.berg@samforsk.no

Signatur: *Line Melby*
Line Melby (28. Feb. 2022 14:04 GMT+1)

E-post: Line.Melby@sintef.no